

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba

Prilog:

PRIJEDLOG PROGRAMA RADA ZA ČETVEROGODIŠNJE RAZDOBLJE

Nikša Božić, travanj 2022.

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba
PRIJEDLOG PROGRAMA RADA ZA ČETVEROGODIŠNJE RAZDOBLJE

Sadržaj:

1. Polazišta, okvir djelovanja i resursi	1
2. Vizija razvoja i djelovanja Zavoda u četverogodišnjem razdoblju	3
3. Prijedlog programa rada	
3.1. Organizacija rada i razvoj ljudskih potencijala	4
3.2. Obavljanje redovne djelatnosti Zavoda	4
3.3. Priprema za izradu nove generacije prostornih planova	6
3.4. Međunarodna suradnja i provođenje međunarodnih projekata	7
3.5. Financijsko poslovanje Zavoda	7
3.6. Jačanje autoriteta planerske struke	7
3.7. Javnost rada Zavoda	8

1. Polazišta, okvir djelovanja i resursi

Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba (dalje u tekstu: Zavod) je javna ustanova osnovana 2008. godine Odlukom Gradske skupštine Grada Zagreba, u skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju.

Djelatnost Zavoda propisana je Zakonom o prostornom uređenju, Odlukom o osnivanju Zavoda te Statutom Zavoda, a obuhvaća:

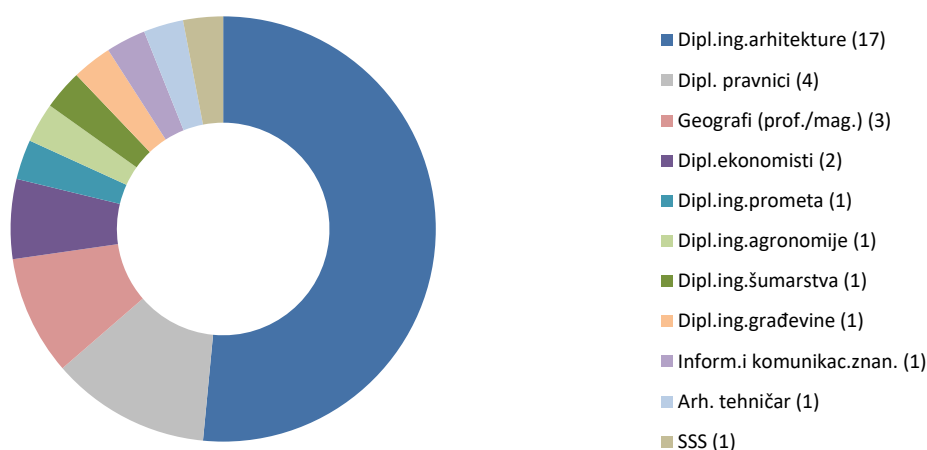
- izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe prostornih planova razine Grada Zagreba (Prostornog plana Grada Zagreba, Generalnoga urbanističkog plana grada Zagreba, Generalnoga urbanističkog plana Sesveta i urbanističkih planova uređenja),
- izradu izvješća o stanju u prostoru Grada Zagreba,
- vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravljanje njime u okviru svojih ovlasti,
- pripremu polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova razine Grada Zagreba,
- pružanje stručne savjetodavne pomoći u izradi urbanističkih planova uređenja,
- izradu prostornog plana područja posebnih obilježja i urbanističkog plana uređenja državnog značaja ako to zatraži ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja,
- obavljanje stručnih analitičkih poslova iz područja prostornog uređenja ako obavljanje tih poslova zatraži gradonačelnik ili ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja,
- druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Zavoda.

Zakonom o obnovi zgrada oštećenih u potresu na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije propisana je obveza izrade *Programa cjelovite obnove povijesne urbane cjeline Grada Zagreba*. Za izradu navedenog Programa zadužen je Zavod.

Zavod posjeduje rješenje nadležnog Ministarstva kojim je, sukladno posebnom propisu, dobio suglasnost za obavljanje stručnih poslova izrade nacрта prijedloga svih prostornih planova i nacрта izvješća o stanju u prostoru svih razina.

Zavod djeluje u Zagrebu, na adresi Republike Austrije 18.

Prema podacima koji su dostupni na mrežnim stranicama Zavoda u travnju 2022. godine **Zavod ima 33 zaposlenih**. Od navedenog broja 13 arhitekata/ica ima status ovlaštenog arhitekta-urbanista, jedna arhitektica ima status ovlaštenog arhitekta a jedan zaposlenik ima status ovlaštenog inženjera cestovnog prometa. Struktura zaposlenih u odnosu na zastupljene struke je sljedeća:

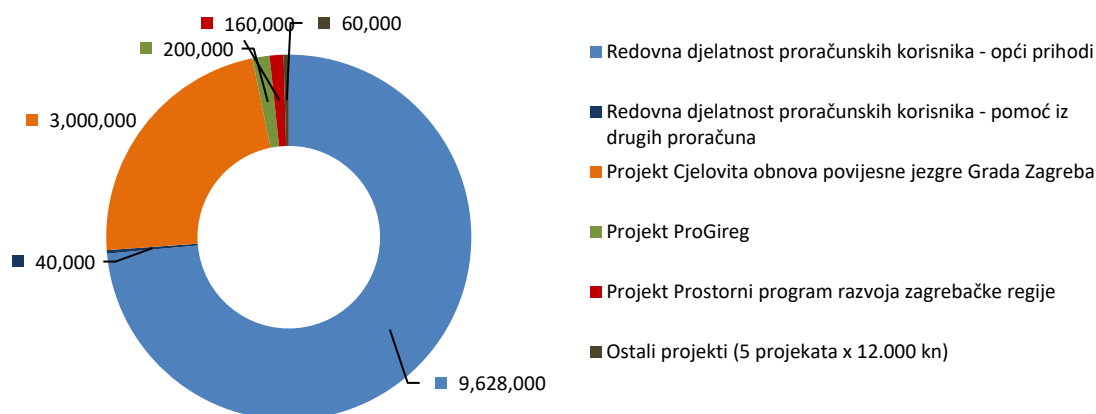
Zavod je naj snažnija stručna organizacija u sustavu prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj. (Za usporedbu, državni Zavod za prostorni razvoj ima 18 zaposlenih, a većina županijskih zavoda za prostorno uređenje ima manje od 10 zaposlenih.)

Sredstva za rad i poslovanje Zavoda osiguravaju se iz proračuna Grada Zagreba te iz drugih izvora u skladu sa zakonom. Zavod može stjecati sredstva obavljanjem propisane mu djelatnosti u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju, Odlukom o osnivanju te potporama, sponzorstvom i darovanjem.

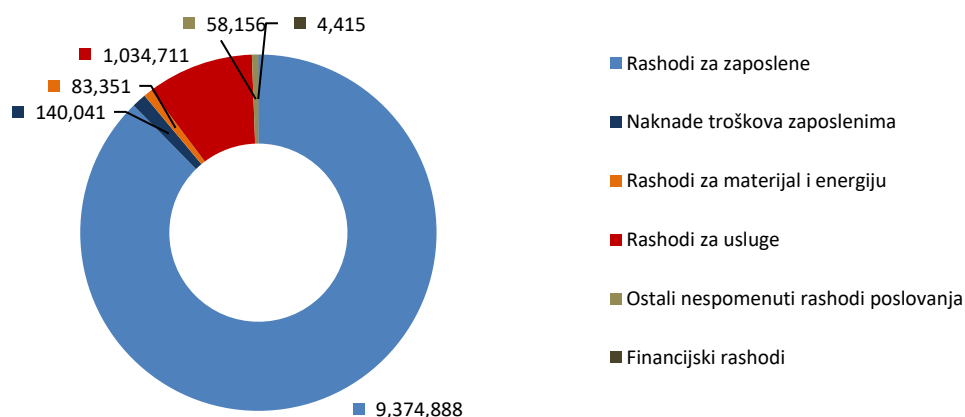
Sredstva iz proračuna Grada Zagreba Zavod ostvaruje na temelju odobrenih programa i ta se sredstva mogu koristiti samo za namjene za koje su dodijeljena.

U proračunu Grada Zagreba za djelovanje Zavoda u 2022. godini planirano je **13.088.000 kuna**, s projekcijama za 2023. i 2024. u iznosu od 12.405.000 kuna. (Smanjenje se najvećim dijelom odnosi na smanjenje planiranih sredstava potrebnih za provedbu projekta Cjelovita obnova povijesne jezgre grada Zagreba. Planirano je i manje povećanje sredstava za redovnu djelatnost Zavoda.)

Struktura planiranih sredstava iz Proračuna Grada Zagreba za 2022. godinu je sljedeća:

Prema *Izveštaju proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika Zavoda za 2021. godinu* struktura rashoda u ukupnom iznosu 10.695.562 kn bila je sljedeća:

Prema dostupnim financijskim izvještajima Zavod je likvidan, a financijsko poslovanje je stabilno.

Prema Statutu, Zavod bi uz ravnatelja trebao imati imenovana i dva zamjenika ravnatelja, međutim isti nisu imenovani. Prema podacima s mrežne stranice Zavoda danas su ustrojene sljedeće unutrašnje organizacijske jedinice Zavoda:

1. Odjel za izradu prostornih planova Grada Zagreba i analitičke poslove (s dva odsjeka: Odsjek za Prostorni plan Grada i Odsjek za analitičke poslove),
2. Odjel za izradu urbanističkih planova (s četiri odsjeka: za zapadni dio Grada, za istočni dio Grada, za centar Grada te za Novi Zagreb)
3. Odjel za informacijski sustav te
4. Služba za zajedničke poslove

2. Vizija razvoja i djelovanja Zavoda u četverogodišnjem razdoblju

Broj sistematiziranih radnih mjesta i raspoloživa financijska sredstva okvir su za stvaranje **uspješnog interdisciplinarnog planerskog tima** koji mora biti u stanju:

1. kvalitetno voditi poslove praćenja stanja u prostoru i izrade prostornih planova za Grad Zagreb,
2. pružati savjetodavnu pomoć gradskoj upravi i mjesnoj samoupravi te
3. aktivno doprinosti razvoju planerske struke i sustava prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj.

U okviru redovite djelatnosti definirane Zakonom o prostornom uređenju i Statutom, uzimajući u obzir sva sadašnja ograničenja koja proizlaze iz nezadovoljavajućeg zakonodavnog okvira, **moгуćnost za iskorake u unaprijeđenju kvalitete prostorno-planske dokumentacije** vidi se posebno kroz:

- provođenje detaljne stručne analize i valorizacije postojećih prostornih planova svih razina te predlaganje njihovih izmjena s ciljem poboljšanja planskih rješenja,
- osiguranje kvalitetnih planskih rješenja u planovima koje Zavod izrađuje ili čiju izradu koordinira s ciljem osiguranja zaštite javnog interesa, omogućavanja ostvarenja interesa vlasnika i ulagača, zaštite zaštićenih dijelova prirode, kulture i krajolika, osiguranja zaštite elemenata lokalnog identiteta te osiguranja vrsnoće izgrađenog prostora,
- definiranje (i zaštitu) javnog interesa posebno kroz razvoj modela javne participacije u izradi prostornih planova,
- omogućavanje primjene europskih politika, smjernica, direktiva i povelja u prostorne planove lokalne razine,
- ostvarenje povezivanja sa sustavom strateškog planiranja kako bi se definirali prioriteta i mogućnost korištenja financijskih mehanizama za realizaciju planiranih zahvata, te
- provedbu aktivnosti pripreme izrade planova nove generacije kroz izradu stručnih podloga i definiranje načela i ciljeva razvoja grada u participativnom procesu.

Zbog nezadovoljavajućeg zakonodavnog okvira u području prostornog planiranja i uređenja, samo unaprijeđenje kvalitete prostornih planova neće biti dovoljno za postizanje željene kvalitete izgrađenog okoliša. Kao najsnažnija planerska ustanova u Republici Hrvatskoj Zavod bi se trebao, u suradnji s ostalim stručnim institucijama i udruženjima, aktivnije uključiti u dijalog s nadležnim Ministarstvom te **zagovarati uvođenje učinkovitog i kvalitetnog sustava prostornog uređenja** na razini države što je preduvjet za ostvarivanje željene kvalitete planiranja na lokalnoj razini. Posebno je važan smjer u kojem će se razvijati sustav nove generacije prostornih planova u RH, što će biti okvir i za razvoj prostornog planiranja u Zagrebu.

Podloge, studije i stručne poslove koje nije moguće provesti u Zavodu moguće je provoditi na način da se naruči izrada vanjskih usluga od akademske i šire stručne zajednice. Pritom je važno jasno definirati ciljeve takvih zadataka, mjerila za ocjenu uspješnosti izvršenja te uvesti transparentnost odabira izvođača uz otvaranje prema široj stručnoj zajednici. Planira se posebno poticati izrada dokumenata koji će imati visoki stupanj direktne primjenjivosti u prostornim planovima.

Planira se razvijati jače uključivanje Zavoda u projekte međunarodne suradnje i **provođenje međunarodnih projekata** koji imaju utjecaja na prostorni razvoj, čime se postiže razmjena znanja, jačanje stručnih kapaciteta Zavoda, razvoj planerske struke, provođenje stručno utemeljenih javnih diskusija o temama prostornog planiranja i prostornog razvoja te umrežavanje Zagreba u europske i svjetske projektne i istraživačke mreže. Provođenjem EU projekata doprinosi se i iznalaženju dodatnih izvora financiranja za rad Zavoda.

Organizacijom javnih događanja (predavanja, konferencije, izložbe i sl.) te kontinuiranim **javnim djelovanjem djelatnika Zavoda** planira se ojačati prisutnost prostornih planera u javnosti te doprinijeti razvoju i jačanju stručnih autoriteta planerske struke.

3. Prijedlog programa rada

3.1. Organizacija rada i razvoj ljudskih potencijala

Napraviti će se analiza internih akata Zavoda i po potrebi Upravnom vijeću predložiti izmjene. Posebno se to odnosi na sustav upravljanja radom Zavoda (sadašnja organizacija predviđa zamjenike ravnatelja, savjetnike ravnatelja, posebnog savjetnika ravnatelja; sve izvan redovitih organizacijskih jedinica Zavoda).

U svrhu učinkovite organizacije rada Zavoda biti će potrebno izvršiti **analizu ljudskih potencijala i potreba stručnih profila za obavljanje redovite djelatnosti Zavoda** te po potrebi izvršiti reorganizaciju unutrašnjeg ustrojstva Zavoda predlaganjem izmjena Pravilnika o organizaciji i radu Zavoda. Pri tom je potrebno ostvariti jasnoću planerskih timova s jasno podijeljenim zadacima, sustav praćenja učinkovitosti i ostvarivanja rezultata, horizontalnu uključenost stručnjaka „pratećih“ struka kao i funkcioniranje pratećih službi.

U pogledu stvaranja interdisciplinarnog tima, imajući u obzir važnost uvođenja europskih zelenih politika u sustav prostornog planiranja te važnost jačanja participativnog procesa u prostornom planiranju čini se da će biti potrebno razmotriti mogućnost **osnaživanja stručnog tima** sa stručnjacima iz područja bio-tehničkih znanosti te društvenih znanosti (urbana sociologija), koji su danas slabo zastupljeni ili nisu uopće zastupljeni među stručnim profilima zaposlenika. Moguće je da će se ustanoviti i potreba za dodatnim profilima stručnjaka (primjerice, specifična znanja potrebna za planiranje jačanja otpornosti na klimatske promjene). Ovisno o internim kapacitetima te mogućnostima oslanjanja na kapacitete gradske uprave u prijavi i vođenju EU projekata razmotrit će se potreba osnaživanja stručnog tima i u ovom segmentu posla.

Organizacijom rada i po potrebi izmjenama Pravilnika o plaćama, naknadama plaća i drugim materijalnim pravima radnika planira se uvesti **sustav praćenja rezultata te poticanja i nagrađivanja kvalitete rada**.

Teritorijalna usmjerenost pojedinih radnih grupa i fokusiranost na pojedine dijelove grada, vidljivi u novoj organizaciji Odjela za izradu urbanističkih planova, pozitivan su način kako osigurati dobar **uvid u prostorne problematike** pojedinih gradskih predjela te takav pristup treba dalje razvijati u organizacijskom ustroju.

Za sve će zaposlene u okviru financijskih planova biti potrebno osigurati sredstva za **stalna stručna usavršavanja** kako bi se osigurala profesionalna izvrsnost i unaprjeđenje znanja. Osim formalne potrebe za ostvarivanjem zahtjeva programa stalnog stručnog usavršavanja za članove stručnih komora, zaposlenici Zavoda trebaju biti uključeni i u razvoj planerske struke i prijenos znanja kroz aktivno sudjelovanje na važnim stručnim skupovima. U cilju jačanja kapaciteta planerskog tima biti će potrebno i ustanoviti eventualne potrebe za usavršavanjem stručnjaka, posebno onih mlađih (poslijediplomsko obrazovanje, studijski boravci i sl.) te isto omogućiti.

Planerska struka u Hrvatskoj je u fazi kada je potrebno osigurati prelazak iz CAD sustava u sustav korištenja GIS-a. Iz dostupnih izvješća nije jasno trenutno stanje obučenost zaposlenika za rad u GIS-u. Ukoliko će se ukazati potreba za tim planira se osigurati stručne edukacije kako bi se **omogućilo korištenje GIS-a u izradi planova i praćenju stanja u prostoru**.

3.2. Obavljanje redovne djelatnosti Zavoda

Izmjene Prostornog plana uređenja Grada Zagreba i Generalnih urbanističkih planova Zagreba i Sesveta

U ovoj točki razmatra se izrada izmjena i dopuna postojećih temeljnih prostorno-planskih dokumenata grada, što je realno i izvedivo u razmatranom vremenskom razdoblju. Moguća izrada novih dokumenata razmatra se pod točkom 3.3. ovoga Programa.

Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju pokretanje izrade novih planova odnosno izmjena i dopuna postojećih planova u nadležnosti je Gradske skupštine dok je koordinacija vođenja postupka izrade u nadležnosti nositelja izrade tj. gradskog upravnog tijela za područje prostornog planiranja.

Gradska uprava već je naglasila **potrebu izrade izmjena i dopuna temeljnih dokumenata prostornog uređenja**. I u javnom se diskursu otvoreno zagovara potreba izmjene navedenih planova kako bi se u budućnosti spriječila neželjene pojave u prostoru i ostvarila kvaliteta izgrađenog okoliša uz omogućavanje daljnjeg razvoja.

U javnim se diskusijama često navodi i kako su postojeći prostorno-planski dokumenti loši i kako su potrebni potpuno novi dokumenti i promjena planske paradigme. Ovo je samo djelomično točno. Postojeći dokumenti definitivno su pri kraju svojeg „vijeka trajanja“ i ne uključuju neke suvremene planske smjernice kao ni pojedine važne ciljeve europskih politika. Pojedina planska rješenja su dubiozna i rezultiraju konfliktnim situacijama u prostoru. Međutim, navedeni planovi nisu toliko loši da bi bili nepopravljivi, a **bitne pomake moguće je ostvariti i kroz njihove izmjene i dopune.**

Kod izmjena i dopuna postojećih dokumenata važnije od same tehničke izrade izmjena (što je u nadležnosti Zavoda) je **definiranje ciljeva i programskih polazišta izmjena i dopuna.**

Zavod kao temeljno stručna planerska institucija u postupku izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornog uređenja treba unaprijediti planerski proces kroz sljedeće pristupe i aktivnosti:

- provesti stručnu analizu postojećih planova te izdvojiti glavne stručne probleme postojećih dokumenata,
- u suradnji s nositeljem izrade i gradskim uredom zaduženim za provedbu planova ustanoviti glavne probleme koji su uočeni u provedbi planova,
- provesti stručnu raspravu (stručna udruženja, projektanti, akademska zajednica) kako bi se izdvojili glavni problemi važećih planova,
- koordinirati širu javnu raspravu u fazi pripreme izmjena i dopuna (mjesna samouprava, građani, udruge) kako bi se u fazi definiranja ciljeva i polazišta izmjena i dopuna izdvojili glavni problemi važećih planova,
- izdvojiti nove ciljeve i polazišta koje je potrebno i realno moguće ugraditi u planove, a koji uključuju europske zelene politike, jačanje otpornosti na klimatske promjene, promjene u sustavu urbane mobilnosti, osiguranje kvalitete izgrađenih prostora te omogućavanje realizacije projekata koji su planirani strateškim dokumentima.

Po donošenju odluka o izradi izmjena i dopuna planova stručne poslove izrade prostorno-planskih dokumenata Zavod može osigurati u sklopu svoje redovne djelatnosti u suradnji s nositeljem izrade.

Program cjelovite obnove povijesne urbane cjeline Grada Zagreba

Program cjelovite obnove povijesne urbane cjeline Grada Zagreba treba osigurati ne samo nužnu obnovu nakon potresa (od čega su prošle već dvije godine) već i **promišljanje dugoročnog procesa cjelovite obnove povijesne urbane cjeline grada Zagreba** s dugoročnim vremenskim horizontom usmjerenim na 2050. godinu. Prijedlog Programa je trenutno u javnoj raspravi, zajedno s pojedinim sektorskim studijama.

Dok su pojedine sektorske studije dale vrijedne analitičke podatke i skup provedbenih mjera, **prostor za poboljšanje integralnog planskog dokumenta** vidi se u sljedećim elementima:

- potrebno je jasnije definirati ciljeve Programa te aktivnosti za njegovu implementaciju na cijelom području povijesne urbane cjeline Grada Zagreba,
- razdvojiti prijedloge poboljšanja zakonodavnog okvira od mjera čija je provedba moguća u sadašnjem zakonodavnom okviru,
- interdisciplinarni postupak ne može se svesti na samo zbrajanje mjera iz pojedinačnih studija već mora obuhvaćati i kreativni planerski proces, u čemu planerski tim Zavoda može i treba dati svoj ključni doprinos,
- naglašeno akademski način razmatranja, primjetan u većini izrađenih sektorskih dokumenata, potrebno je dopuniti konkretnim i provedivim planskim provedbenim mjerama,
- fokusiranost na područje pilot-projekta jednog bloka, naglašeno u pojedinim studijama, potrebno je dopuniti razvojem planskih mjera koje će odgovarati ciljevima zadatka, a to je program *cjelovite obnove (cijele) povijesne urbane cjeline Grada Zagreba.*

Uključivanje šire stručne i zainteresirane javnosti tijekom javne rasprave je hvalevrijedan postupak. Nakon provođenja javne rasprave i izrade sljedeće faze dokumenta bilo bi potrebno, u suradnji s Gradom Zagrebom, **razmotriti mogućnost dodatnog recenzentsko-savjetodavnog postupka**, budući da isto nije moguće očekivati od *Savjeta za koordiniranje aktivnosti vezanih za izradu programa cjelovite obnove povijesne jezgre Grada Zagreba* jer je većina članova Savjeta sudjelovala u izradi stručnih dokumenata sastavnica Programa, čime je dovedena u pitanje *savjetodavna* uloga Savjeta.

Uloga zavoda u izradi urbanističkih planova uređenja

Zavod prema zakonskim propisima i Statutu može izrađivati urbanističke planove uređenja na području Grada Zagreba ili sudjelovati u koordinaciji njihove izrade kada iste izrađuju tvrtke ovlaštene za poslove prostornog planiranja.

Uloga Zavoda pri izradi urbanističkih planova uređenja vidi se u sljedećem obliku:

- Zavod treba biti izrađivač urbanističkih planova uređenja u slučajevima kada se radi o planovima od iznimnog značaja za prostornu strukturu i/ili razvoj Grada (koji mogu biti određeni analogijom kojom se određuju urbanistički planovi uređenja državnog ili županijskog značaja sukladno Zakonu o prostornom uređenju) te na slučajeve kada je potrebno ili se očekuje razvoj novih metodologija planiranja (primjerice, razvoj planova urbane sanacije ili urbane preobrazbe što je mogućnost prema Zakonu o prostornom uređenju, ali za sada bez razrađenih metodoloških obrazaca),
- Zavod može biti izrađivač urbanističkih planova državnog značaja u situacijama kada mu to povjeri Ministarstvo, što osobito treba doprinijeti razvoju metodologije izrade specifičnih planerskih zadataka te omogućiti razvoj stručnih kompetencija planera zaposlenih u Zavodu,
- u ostalim slučajevima Zavod bi trebao biti koordinator izrade urbanističkih planova uređenja - u ovim slučajevima postoje mogućnosti za znatna unaprjeđenja postojećeg procesa izrade takvih planova kroz razvijanje procesa rane participacije kojim bi se definirao javni interes kod pripreme polazišta i ciljeva izrade plana, praćenju procesa izrade te pružanje savjetodavne uloge mjesnoj samoupravi, gradskim uredima i tijelima Gradske skupštine tijekom postupka izrade navedenih planova.

Zbog određenog broja urbanističkih planova na snazi koji ne udovoljavaju očekivanoj razini vrsnoće planskih rješenja predlaže se da Zavod u okviru analitičko-savjetodavnih poslova provede **analizu i reviziju važećih urbanističkih planova uređenja** i pripremi smjernice i polazišta za pokretanje potrebnih izmjena važećih planova za koje se utvrdi da je to potrebno. U ovom procesu potrebno je razviti modele stručnog vrednovanja postojećih planova kao i razviti i voditi procese participacije mjesne samouprave i zainteresirane javnosti.

Drugi poslovi

U okviru drugih poslova definiranih Zakonom o prostornom uređenju i Statutom Zavod u redovnom djelovanju treba osigurati izradu izvješća o stanju u prostoru, vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravljanje njime u okviru svojih ovlasti te obavljanje stručnih analitičkih poslova iz područja prostornog uređenja ako obavljanje tih poslova zatraži Gradonačelnik ili ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja. Ovdje se osobito ističe važnost kvalitetnog obavljanja stručnih analitičkih poslova koji moraju biti podloga za donošenje odluka o prostornom razvoju grada.

Zavod u okviru svojeg redovitog djelovanja treba osigurati i učinkovitu suradnju s gradskim upravnim tijelima u svim razvojnim aspektima grada koji imaju prostornu komponentu, kao i suradnju s nadležnim gradskim uredom i Razvojnoum agencijom Zagreb za koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja na projektima Razvojne strategije Grada Zagreba kao i Strategije razvoja urbane aglomeracije Zagreb.

3.3. Priprema za izradu nove generacije prostornih planova

Izrada Državnog plana prostornog razvoja te pravilnika o standardu prostornih planova zabrinjavajuće kasni. Radi se o preduvjetima za uvođenje novog sustava prostornih planova predviđenog Zakonom o prostornom uređenju iz 2013. godine. Prostorni planovi lokalne razine u cijeloj državi su zastarjeli, njihova rješenja temeljena su na stručnim podlogama od prije više od dva desetljeća. U sustavu prostornog uređenja države pa tako i Grada Zagreba osjeća se nužnost za izradom potpuno nove generacije prostornih planova koja bi odgovarala današnjem društvenom trenutku i novim razvojnim projekcijama te dala odgovore na planske izazove s kojima su suočeni gradovi u Europi kao i mogućnost integracije relevantnih europskih politika i direktiva u prostorne planove lokalne razine.

Po pitanju mogućnosti izrade planova nove generacije Zagreb dijeli sudbinu ostatka Hrvatske. Iako je izmjenama Zakona o prostornom uređenju 2019. godine ponovno omogućena izrada potpuno novih planova

(razine prostornog plana uređenja i generalnog urbanističkog plana), ona u situaciji nedostatka plana državne razine i nedostatka pravilnika o standardu prostornih planova u ovom trenutku nije sasvim opravdana.

S druge strane, uzevši u obzir preostalo vremensko razdoblje u kojem će Gradska skupština djelovati u sadašnjem sastavu, nisu realna očekivanja da se u istom vremenskom roku izrade potpuno novi temeljni planski dokumenti Grada Zagreba. (Konačna odluka o izradi izmjena i dopuna postojećih planova ili o izradi potpuno novih planova je, sukladno Zakonu, u ingerenciji Gradske skupštine.)

Ono što je realno ostvariti u sljedećem četverogodišnjem razdoblju jesu **pripreme za izradu nove generacije prostornih planova** koje trebaju uključivati:

- analizu postojećih studijskih podloga koje su izrađene za prostorne planove nove generacije i po potrebi određivanje i izradu dodatnih studijskih podloga (u suradnji s upravnim tijelima Grada),
- razvoj planskih mjera za implementaciju europskih zelenih politika u planove nove generacije,
- razvoj planskih mjera za jačanje otpornosti na klimatske promjene,
- izradu vizije dugoročnog prostornog razvoja grada u participativnom procesu.

Vizija prostornog razvoja grada (ZagrebPlan 2045) trebala bi dati odgovore na pitanje kakav grad žele njegovi stanovnici, kako taj grad može odgovoriti na suvremene izazove klimatskih promjena i energetske tranzicije, kako može doprinijeti ostvarenju ciljeva europskih politika uz omogućavanje gospodarskog razvoja, zaštite identiteta prostora te prostorne i društvene transformacije danas u velikoj mjeri stagnirajućeg grada na margini europskih urbanih mreža, komunikacijskih koridora i trendova prostornog razvoja.

Vizija prostornog razvoja grada trebala bi definirati načela i ciljeve za prostorne planove nove generacije. Za razmotriti je mogućnost njenog donošenja na Gradskoj skupštini kako bi postala i formalno polazište za izradu planova nove generacije kada se za to steknu uvjeti.

3.4. Međunarodna suradnja i provođenje međunarodnih projekata

Zavod treba poticati aktivnosti međunarodne suradnje s usporedivim gradovima i planerskim institucijama u cilju razmjene iskustava, prijenosa znanja i umrežavanja.

Planira se iskoristiti mogućnosti uključivanja Zavoda u provođenje međunarodnih projekata kojima se Zagreb uključuje u europske mreže suradnje iz područja prostornog planiranja i urbanog razvoja. Provedbom međunarodnih / EU projekata doprinijet će se razvoju lokalne planerske struke, jačanju stručnih kapaciteta Zavoda, razvoju stručnih djelatnosti Zavoda i metodologije izrade prostornih planova i prostorno-planskih analiza, uvođenju inovativnih praksi i rješenja u urbani prostor Zagreba te jačanju međunarodnog položaja Zagreba u europskim urbanim mrežama.

3.5. Financijsko poslovanje Zavoda

Prema dostupnim pokazateljima financijsko poslovanje Zavoda je stabilno. Detaljnijom analizom potrebno je vidjeti je li moguće unaprijediti poslovanje Zavoda. Također će se razmotriti je li moguće unaprijediti sustav nabave vanjskih usluga (posebno stručnih usluga koje se preklapaju s djelatnostima Zavoda).

Potrebno je iskoristiti i mogućnost dobivanja dodatnih izvora financiranja kroz EU projekte za razvoj stručnih djelatnosti i nabavu potrebne opreme i/ili programskih alata za rad Zavoda.

3.6. Jačanje autoriteta planerske struke

Primjetne su tendencije da o problemima prostornog planiranja u javnom diskursu govore mnogi, a najmanje pripadnici planerske struke. U javnom prostoru pa i stručnim službama grada autoritet planerske struke kontinuirano slabi. Odluke o prostornom razvoju donose se bez sudjelovanja prostornih planera. Kontinuirano slabi povjerenje u stručnu čestitost i kompetentnost osoba koje se bave prostornim planiranjem.

Zavod, kao glavna gradska stručna institucija za poslove prostornog planiranja te najjača planerska ustanova u Hrvatskoj treba se aktivnije uključiti u **proces vraćanja povjerenja u stručni integritet osoba koje se bave prostornim planiranjem**. To se može ostvariti jačanjem stručnih kapaciteta Zavoda, informiranjem javnosti o

poslovima kojima se Zavod bavi, informiranjem stručne i šire javnosti o planerskim temama, o tome što je prostorno planiranje, kakva je propisana procedura izrade prostornih planova te koje su mogućnosti aktivnog sudjelovanja javnosti u postupcima izrade i donošenja prostornih planova.

Kroz javno djelovanje djelatnika Zavoda (javni nastupi, javna predavanja, tribine, izložbe, članci u medijima, aktivno sudjelovanje na stručnim skupovima, stručna potpora gradskim uredima, službama i mjesnoj samoupravi te poticanje participacije stručne i druge javnosti u postupcima izrade i donošenja prostornih planova lokalne razine) potrebno je ojačati prisutnost prostornih planera u javnosti, demistificirati proces donošenja odluka u prostornom planiranju i učiniti ga transparentnijim.

Istovremeno, potrebno je osigurati stručni integritet planera prilikom donošenja odluka o prostornom razvoju.

3.7. Javnost rada Zavoda

Povezano s prethodnom točkom, kao i s odredbama Statuta o javnosti rada Zavoda, potrebno je osigurati poboljšanja u načinu informiranja javnosti o radu Zavoda. To prije svega uključuje redizajn mrežnih stranica Zavoda na kojima se moraju pravodobno objavljivati svi dokumenti o poslovanju Zavoda koji su od interesa za javnost (godišnji planovi i izvješća, zapisnici sjednica Upravnog vijeća, natječaji, javne nabave i sl.).

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti pravodobnom objavljivanju vijesti o poslovima Zavoda (projekti, rezultati analiza, studijski materijali) i to na način koji je pristupačan i široj javnosti a ne samo pripadnicima užje planerske struke. Ovo će doprinijeti i ostvarenju cilja jačanja autoriteta i stručnog integriteta planerske struke.

Planira se poticati participativne procese i izvan zakonom definiranih minimalnih kriterija o provođenju javnih rasprava u postupcima izrade planova te na jednostavan i pristupačan način široj javnosti približiti postupak izrade prostornih planova. (Razumijevanje procedure izrade prostornih planova preduvjet je za aktivnu i konstruktivnu participaciju javnosti.)

Rad zavoda koji doprinosi razvoju planerske struke planira se kontinuirano predstavljati pripremom stručnih i znanstvenih radova (članci, sudjelovanja na skupovima) te objavom stručnih publikacija kao i organizacijom ili sudjelovanjem na stručnim izložbama i slično.

Javnost rada Zavoda osigurat će se i poticanjem aktivnijeg javnog djelovanja djelatnika Zavoda (sudjelovanja na skupovima, javna predavanja, izložbe, članci i drugo).

U Zagrebu, 28. travnja 2022.

Nikša Božić, dipl.ing.arh.